

STRESY, DÄŠSY, DEPRESE

NedÄ›le, 01 bÅ™ezen 2020

Tabu tÃ©ma: Å½e mÄjme vysokÅ½ cholesterol, Å¾e mÄjme srdeÄ•nÃ- vadu, Å¾e mÄjme Crohnovu chorobuâ€“ atd., to klidnÅ pÅ™iznÄjme, a pÅ™Ä-padnÄ si s ostatnÃ-mi pak vymÄjeme zkuÅjenosti s IÄ©bou. Ale pÅ™iznat, Å¾e â€žsem tak troškaÅ¾kÃ©.

DonedÄjvna byly psychickÃ© nemoci brÄjny tÃ©mÄj jako nemoci pohlavnÃ- â€“ vlastnÄ jeÅjtÄ hÄj Å™, protoÅ¾e ty jsou nejen IÄ©itelnÃ©, ale i vylÄ©itelnÃ©. RozliÅjit nadmÄ>rnÃ½ stres a bÄ>jÅ¾nÃ© kaÅ¾dodennÃ- Åºkosti od zÄ>vaÅ¾nÄ>jÄ>jÄ- duÅjevnÄ- poruchy, jako je tÅ™eba deprese, mÄjÅ¾e vÄ>jak bÄ½t nÄ>kdy obtÄ-Å¾nÃ©.

Stavy, kdy cÄtÄ-me smutek, prÄjznotu, je nÄjm do plÄjÄ>e, jsme unavenÃ-, do niÄ•eho se nÄjm nechce, budoucnost vidÄ-me Ä•ernÄ, Ä•patnÄ se soustÅ™edÄ-me, Ä•patnÄ spÄ-me, nemÄjme chuÅ¥ na sex, Å¾ivot ztrÄjcÄ-cenu a podobnÄ - to jsou nÄ>kterÃ© projevy deprese, a kaÅ¾dÄ½ z nÄjs jistÄ>nÄ>kdy nÄ>co z toho zaÅ¾il. PÅ™Ä-Ä•inou mohou bÄ½t dlouhodobÄ neÅ™eÅjenÃ© problÃ©my ve vztazÄ-ch, v prÄjci, dlouhodobÄ pÅ™etÄ,Å¾ivotnÃ- se (neschopnost odpoÄ•Ä-vat), obtÄ-Å¾nÃ© vyrovnÄ>jÄjnÃ- se se ztrÄjtu blÄ-zkÃ©ho Ä•lovÄ>ka nebo uÅ¾Ä-vÄ>jnÃ- nÄ>jvykovÄ½ch lÄ>jtek. A to jeÅjtÄ nÄ>kteÅ™Ä- z nÄjs majÄ>k depresÄ-m dokonce vrozenÃ© dispozice.

K nejÄ•astÄ>jÄ>jÄ-m psychickÃ½m potÄ-Å¾Ä-m, a to zejmÄna u Å¾en, patÅ™Ä- ÅºkostnÃ© poruchy. Mezi znÄjmÄ© formy patÅ™Ä- rÄ>znÃ© druhý fobiÄ- (strachu z konkrÃ©tnÃ-ho objektu Ä•i situace), panickÃj porucha a generalizovanÃj ÅºkostnÃj porucha.

Fobie, zamÄ>Å™enÃ© na konkrÃ©tnÃ- objekty strachu, jsou asi nejrozÅjÄ-Å™enÄ>jÄ>jÄ-, a v porovnÄ>jnÃ- s ostatnÃ-mi nejmÄnÄ zatÄ>Å¾ujÄ-cÄ- dotyÄ•nÃ©ho i jeho okolÄ-. PatÅ™Ä- sem strach z vÄ½jek, z uzavÅ™enÄ½ch prostor, z konkrÃ©tnÃ-ch zvÄ-Å™at, ze tmy, ze zubnÃ-ho lÄ©kaÅ™e, prostÄ> z Ä•ehokoliv, na co si vzpomenete.

VÄ>tÄ>jinou se s tÄ-m nauÄ•Ä- lidÄ© Å¾Ä-t â€“ situacÄ-m se vyhÄ½bajÄ- nebo se formou trÄ>cinku nauÄ•Ä- svÄ>j strach pÅ™ekonÄ>jvat.

KomplikovanÄ>jÄ>jÄ- je to s takzvanou sociÄ>jlnÄ- fobiÄ-. Jde o pocity Åºkosti na veÅ™ejnosti, zejmÄna pokud se tam mÄ;te nÄ>jak projevovat, mÄ;j tam na vÄjs bÄ½t upÅ™ena z nÄ>jakÄ©ho dÄ>vodu pozornost, mÄ;te s nÄ>kÄ½m komunikovat. Tento problÃ©m dokÄjÅ¾e dotyÄ•nÃ©ho izolovat, jde o proÅ¾Ä-vÄ>jnÃ- znaÄ•nÃ© nejistoty v kontaktu s lidmi mimo rodinu.

PanickÃj porucha se projevuje nÄ>javy Åºkosti doprovÄ>zenÃ© bouÅ™livÄ½mi tÄ>lesnÄ½mi pÅ™Ä-znaky â€“ buÅjenÃ-m srdece, potÄ-Å¾emi s dechem, pocity na omdlenÄ-. Takto nemocnÄ½ mÄ>vÄ>j pÅ™i atace panickÃ© Åºkosti strach o svÄ>j Å¾ivot. ZvlÄjÅjÄ> v poÄ•Ä>jtku jsou tito lidÄ© nesprÄ>jnÄ odvÄ>jÅ¾eni do nemocnice s podezÅ™enÄ-m na infarkt myokardu Ä•i mozkovou pÅ™Ä-hodu.

GeneralizovanÃj ÅºkostnÃj porucha je urÄ•itÄj pÅ™ipravenost reagovat nepÅ™imÄ>Å™enou ÅºkostÄ- i na menÄ>jÄ- podnÄ>ty. Projevuje se takÄ© tÅ™esem, pocenÄ-m, Å¾aludeÄ•nÃ-mi nevolnostmi, u dotyÄ•nÃ©ho bÄ½vÄ>j pÅ™Ä-tomen nepÅ™imÄ>Å™enÄ½ strach o sebe Ä•i blÄ-zkÃ©, Å¾e onemocnÃ-, Å¾e budou mÄ;t dopravnÄ- nehodu.

ZdravĂ-

lidĂ© to asi velmi tĂ›Å¾ko chĂ¡ipou, ale Å¾ivot s depresĂ- je k nesnesenĂ-. Å½ivot protĂ©kĂ¡ mezi prsty a Ă•lovĂ>k postupem Ā•asu ztrĂ¡jcĂ- vĂ¡je, co mĂ›lo smysl. Jakoby uvnitĂ™ zhasl plamen, svĂ›tlo se mĂ›nĂ- v tmu. To je syndrom vyhoÅ™enĂ-. LidĂ© Ā•asto Å™Ă-kajĂ-: sice Å¾iju, ale jsem uvnitĂ™ mrtvĂ½. VĂ¡je je mi jedno. UÅ¾ se mi nechce z postele, nechte mĂ› bĂ½t.

PotĂ-Å¾e se spĂ¡nkem, tj. neschopnost usnout, nekvalitnĂ- spĂ¡nek, ale i nadmĂ›rnĂ½ poĂ•et hodin strĂ¡venĂ½ch spĂ¡nkem, mohou takĂ© ukazovat na problĂ©my v duÅ¾evnĂ- oblasti.

SnĂ-Å¾enĂ½ zĂ¡jem o vĂ›ci, kterĂ© vĂ¡s dĂ™Ă-ve bavily â€“ to je dalĂ¡Ă-m pĂ™Ă-znakem deprese nebo vĂ¡zĂ¾nĂ>jĂ¡Ă- Åºkosti. Apatie a neschopnost radovat se z vĂ›cĂ-, zĂ¡zitkĂ- Ā•i konĂ-Ă•kĂ-, kterĂ© vĂ¡s dĂ™Ă-ve tĂ›Å¾ily.

A samozĂ™ejmĂ›

pocit nadmĂ›rnĂ© Åºavy - nevysvĂ›tlitelnĂ© pocity vyÄ•erpĂ¡jnĂ-, kterĂ½ch se nedokĂ¡Å¾ete zbavit ani po dlouhĂ©m spĂ¡nku, odpoĂ•inku a kvalitnĂ-m jĂ-dle, stejnĂ› jako mĂ¡toÅ¾ivĂ© zpomalenĂ© pohyby.

BohuÅ¾el

se i v dneÅ¾nĂ- dobĂ», kdy se o duÅ¾evnĂ-ch poruchĂ¡ch a depresĂ-ch na veÅ™ejnosti bĂ¾zĂ¾nĂ› mluvĂ-, vĂ›tĂ¡ina lidĂ- za svĂ¡j stav stydĂ- a neÅ¾ se odhodlajĂ- problĂ©my Å™eÅ¡it, mohou uplynout i dlouhĂ¡ lĂ©ta.

Deprese je onemocnĂ›nĂ- a nikoliv lenost nebo nedostatek vĂ¬le. Ten, kdo jĂ- trpĂ-, si to nijak nezavinil.

Podle SvĂ›tovĂ© zdravotnickĂ©

organizace jĂ- trpĂ- vĂ-ce neÅ¾ 300 milionĂ- lidĂ- na celĂ©m svĂ›tĂ>. A Ā•Ă-slo neustĂjle roste. PÅ™itom â€“ aĂ• se jednĂ o onemocnĂ›nĂ- velmi Ā•astĂ© a dobÅ™e lĂ©telnĂ©, je velkĂ½ poĂ•et lidĂ-, kteÅ™Ă- se s tĂ-mto problĂ©mem potĂ½kajĂ- a nelĂ©Ä•Ă- se â€“ i kdyÅ¾ dnes mĂ¡ medicĂ-na k dispozici velmi Åºinnou lĂ©Ä•bu (antidepresĂ-va a psychoterapie). Deprese je mrcha. NĂ>kdy je to bĂ›h na dlouhĂ›, kdy "potĂ›jenĂ-" pro zbytek Å¾ivota... MĂ¡te takĂ© nĂ›jakĂ© ty zkuÅ¾enosti?

d@niela